

Ağdamda beynəlxalq simpoziyum keçirilib

Xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin illər öncə böyük müdrikliklə söylədiyi “Bir millət iki dövlət” kəlamı Türkiyə-Azərbaycan dostluğunun, qardaşlıq və əməkdaşlığının bütün istiqamətlərində öz təsdiqini tapmaqdadır. Türkiyə bir qardaşın edəcəklərini bütün zamanlarda Azərbaycan üçün etmişdir.

Bakının erməni-bolşevik işğalından azad edilməsinin 103-cü ildönümü sentyabrın 15-də ölkəmizdə təntənə ilə qeyd edildi. Nuru paşanın rəhbərlik etdiyi ordu daşnak-bolşevik birləşmələrini məğlubiyyətə uğratdıqdan sonra yenidən qurulan Azərbaycan hökuməti Gəncədən Bakıya köçdü. O, ağır döyüşlərdə yüzlərlə türk əsgəri şəhid oldu. Bu gün qədrbilən xalqımız onların xatirəsini uca tutur, böyük məhəbbət və ehtiramla yad edir.

Çox qürurvericidir ki, Türkiyə-Azərbaycan əlaqələrinin miqyası arzuolunan səviyyədən də genişdir. Hərbi-iqtisadi, elmi-mədəni əlaqələrimiz gündən-günə dərinləşir. Qarabağın Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən işğalına son qoyulması ilə nəticələnən 44 günlük İkinci Vətən müharibəsində türk qardaşlarımızın siyasi-diplomatik və mənəvi yardımını parlaq qələbəmizi labüd etdi. Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin yenilməz sərkərdə qüdrəti, Azərbaycan əsgərinin qəhrəmanlığı qarşısında düşmənin diz çökməkdən, təslim olmaqdan başqa yolu qalmadı.

Qarabağ zəfərindən sonra Azərbaycan-Türkiyə əlaqələri yeni mərhələyə daxil olmuşdur. Bu gün birgə hərbi təlimlər davam edir. Ermənilərin tarixdə misli görünməmiş bir vəhşiliklə dağıtdıqları, odlara qalayıb viran qoyduqları şəhərlərin, kəndlərin, yolların, körpülərin, tarixi abidələrin, dəyəri bir neçə milyon dollarla hesablanan sosial infrastrukturun yenidən qurulmasında, bərpa edilməsində türk qardaşlarımız yene də yanımızdadır. Heç şübhəsiz, bu birlik gücümüzə güc qatır, düşmənlərin yeni təxribat planlarını əngəlləyir.

Bu günlər Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Tarix İnstitutunun təşəbbüsü və təşkilatçılığı ilə Qarabağda - Ağdamda beynəlxalq simpoziyum keçirilmişdir. “Müstəqilliyinin 30-cu ilində Azərbaycan-Türkiyə əlaqələri və beynəlxalq münasibətlər” mövzusunda keçirilən simpoziyuma qardaş Türkiyənin bir qrup nüfuzlu elm xadimi qatılmışdır.

Tədbir iştirakçıları öncə xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin Quzanlı qəsəbəsində ucaldılmış abidəsi önünə qızılıgüllər qoydular. Sonra simpoziyum Heydər Əliyev Mərkəzində işinə başladı. Ağdam Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Vaqif Hə-

sənov çıxış edərək Azərbaycanın və qardaş Türkiyənin tanınmış elm xadimlərinə belə bir möhtəşəm elmi konfransın Ağdamda keçirilməsinə qərar verdikləri üçün minnətdarlığını bildirdi. Simpoziyumun işinə uğur arzulayan natiq parlaq qələbə ilə başa çatan 44 günlük müharibədən sonra Ağdamda yaşanan xoş ovqat, yüksək əhvali-ruhiyyə barədə qonaqlara məlumat verdi: “Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin “dəmir yumruğu”, qəhrəman əsgər və zabitlərimizin hünəri və türk qardaşlarımızın güclü dəstəyi ilə Qarabağın, eləcə də doğma Ağdamın işğaldan azad olunması 30 ilin həsrətinə son qoydu, illərdən bəri qaysaq bağlamayan yaralarımıza məlhəm oldu. Hər kəsin eynəsi açıldı, üzü güldü. Oğlu şəhid olan analar başını dik tutub göz yaşlarını “ürəyinə axıdıb qürurla “Təki Vətən var olsun” dedi. O çətin günlərdə, o şərəfli anlarda hamımızın ürəyi Azərbaycan əsgəri ilə bir döyündü. Nə xoş ki müharibəni qələbəylə bitirdik. Doğma Qarabağımız azadlığa qovuşdu. Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin adı müstəqil Azərbaycan dövlətinin tarixinə qızıl hərflərlə yazıldı. İndi bizim vəzifəmiz tikib-qurmaq, Qarabağın hər qarışını cənnətə döndərmək, xalqımızın sülh, əmin-amanlıq şəraitində yaşamaq, dinc quruculuqla məşğul olmaq niyyətini dünyaya çatdırmaqdır. Qoy tarixçi alimlərimiz Qarabağın tarixini daha dəqiq öyrənsinlər və təbliğ etsinlər. Burada hər daş, hər qaya canlı tarixdir. Azərbaycanın ayrılmaz parçası olan Qarabağa xoş gəlmisiniz.

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının vitse-prezidenti İsa Həbibbəyli tədbirdə çıxış edərək Azərbaycanın son 30 ildə keçdiyi çətin və şərəfli, keşməkeşli yoldan ətraflı söhbət açdı. Müstəqillik illərinin iki mərhələdən ibarət olduğunu bildiren natiq Ulu Öndər Heydər Əliyevin tarixi xidmətlərini vurğuladı. Qeyd etdi ki, son dərəcə çətin, mürəkkəb tarixi şəraitdə Heydər Əliyev Azərbaycanı xaosdan, qardaş qırğınından, dövləti məhv olmaq, parçalanmaq təhlükəsindən xilas etdi, “Əsrin müqaviləsi”ni imzalamqla ölkəmizin dinamik iqtisadi inkişafına etibarlı zəmin yaratdı: “Heydər Əliyev siyasi kursuna sarsılmaz sədaqət nümayiş etdirən Prezident İlham Əliyev isə Azərbaycana

rəhbərlik etdiyi 18 ildə müdrik siyasəti, uğurlu diplomatiyası ilə müstəqilliyimizi daha da möhkəmləndirdi, dövlətimizi söz sahibinə çevirdi. Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev mahir sərkərdə bacarığı ilə dünya hər tarixinə hey-rət doğuran yeni səhifələr yazdı, taleyin ona qismət etdiyi xilaskarlıq missiyasını şərəflə reallaşdırıb Qarabağın 30 illik işğalına son qoydu. Bütün bunlar müstəqillik tariximizin qürurla söz açılması parlaq səhifələridir”.

Onu da qeyd edək ki, akademik İsa Həbibbəyli Qarabağ səfəri çərçivəsində böyük ədib Cəlil Məmmədquluzadənin ömür-gün yoldaşı Həmidə xanım Məmmədquluzadənin Ağcabədi rayonunun Kəhrizli kəndindəki ev-muzeyində olmuş, yeni kitablarını muzeyə hədiyyə etmişdir. İsa müəllim Cəlil Məmmədquluzadənin Kəhrizli kənd qəbiristanlığında 1922-ci ildə dəfn edilmiş qardaşı Ələkbərin qəbrini ziyarət etmiş, məzarı üstünə tər qızılıgüllər qoymuşdur.

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Tarix İnstitutunun direktoru professor, tarix elmləri doktoru Kerim Şükürov çıxış edərək simpoziyumun məqsəd və məramlarını açıqladı. Qeyd etdi ki, Azərbaycan-Türkiyə əlaqələri müasir dövrdə yeni məna kəsb edir, öz aktuallığı ilə diqqət çəkir: “Kökü, soyu, dini, inancı eyni olan, lakin ayrı-ayrı dövlətlərdə yaşayan eyni millətin dostluğu, qardaşlığı, birliyi yolunda məkrle qurulan, on illərboyu davam edən maneələr artıq aradan qaldırılmış, iki qardaş bir-birinə qovuşmuşdur. Neyləmək olar ki, bu, bəzi yaxın qonşularımızda hədsiz dərəcədə qıcıq yaradır. Nə zamandır ki, biz Azərbaycan-Türkiyə qardaşlığının təntənəsinə aparan, hər addımı qürur doğuran şərəfli bir yolla addımlayırıq. Şükürlər olsun ki, bir millətin iki qüdrətli oğlu - xidmət etdikləri böyük amallar uğrunda mübarizədə qazandıqları zəfərlə adlarını türk dövlətləri tarixinə qızıl hərflərlə yazmış Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Türkiyə Cumhuriyyətinin başqanı Rəcəb Tayyib Ərdəğan bizi dostluq, qardaşlıq, əməkdaşlıq yoluna yönəldir. Əminəm ki, tarixçi alimlərimiz öz bilik və bacarıqları, xoş məramları ilə bu müqəddəs yolun nurunu, ziyasını daha da artırıcaqlar”.

Ağcabədi Regional Mədəniyyət İdarəsinin rəisi Qabil

Həsənovun çıxışından sonra simpoziyum ayrı-ayrı iclaslarla öz işini davam etdirmişdir. Azərbaycanın dövlət müstəqilliyinin 30 illiyi (1991-2021) tarixi baxış mövzusunda AMEA Tarix İnstitutunun direktoru, professor, tarix elmləri doktoru Kerim Şükürov, “Türkiyənin ictimai rəyində Xocalı qətləmi və sonrasında Qarabağ problemi” mövzusunda İstanbul Universitetinin professoru, tarix elmləri doktoru Ramazan Çüllü, “Qarabağ zəfərinə doğru gedən prosesdə Türkiyə-Azərbaycan strateji əlaqələri” mövzusunda Artvin Çoruh Universitetinin rektoru, professor, tarix elmləri doktoru Mustafa Sıtkı Bilgin, “İkinci Qarabağ müharibəsi: milliləşmənin bir uğur hekayəsi, sovet dövründən qalma mirası təmizləmə və qərb strateji düşüncəsi” mövzusunda jurnalist Ardan Zentürk, “Cenevrə konvensiyaları işığında Qarabağ müharibəsinin təhlili, Qarabağ probleminin həllində Asiyada əməkdaşlıq və ehtimal tədbirləri konfransı və türk şurası” mövzusunda Mərmərə Universitetinin professoru, tarix elmləri doktoru Alaəddin Yalçınkaya, “İkinci Qarabağ müharibəsi dünya kütləvi informasiya vasitələrində” mövzusunda AMEA Tarix İnstitutunun şöbə müdiri, professor, tarix elmləri doktoru Mais Əmrahov, “Batumi Anlaşmasından Şuşa Bəyannaməsinə - Türkiyə-Azərbaycan əlaqələri” mövzusunda Mərmərə Universitetinin professoru, tarix elmləri doktoru Okan Yeşilot, “Qarabağ və Zəngəzur dəhlizinin geosiyaseti” mövzusunda Yıldız Texniki Universitetinin professoru, tarix elmləri doktoru Mehmet Akif Okur, “Mehri dəhlizinin Qafqazda əhəmiyyəti və torpaq mübadilə formulu” mövzusunda Ankara Yıldırım Beyazid Universitetinin professoru, tarix elmləri doktoru Salih Yılmaz, “Qarabağ xanlığı 1805-ci ildən 1822-ci ilədək: yalanlar və həqiqətlər” mövzusunda AMEA Tarix İnstitutunun şöbə müdiri, dosent, tarix üzrə fəlsəfə doktoru Hacı Həsənov və digər tarixçi alimlər müxtəlif mövzularda maraqlı elmi məruzələr etmişlər. Simpoziyumda bütövlükdə 24 məruzə dinlənilmişdir.

Ağdam Musiqi Məktəbinin həyatında açıq havada təqdim edilən vətənpərvərlik ruhuna köklənmiş konsert proqramını qonaqlar xüsusi heyranlıqla dinləmişlər.

Səhəri gün isə qonaqlar işğaldan azad edilmiş Ağdam şəhərinə səfər etmişlər. Ağdam şəhərinin qalıqlarını, faşist xislətli ermənilərin daş üstə daş qoyduğunu ürək ağrısı ilə seyr edən türk qardaşlarımızın fikrini bir cümlə ilə Atatürk Mədəniyyət Dil və Tarix Yüksək Qurumunun sədri Muhammed Hekimoğlu belə ifadə etdi: “Bütün bunlar dünyada barbarlığın ən dolğun mənzərəsidir”.

Lazım QULİYEV,
“Azərbaycan”